

77È ANIVERSARI: LES TROPES FRANQUISTES OCUPEN BARCELONA (26 DE GENER DE 1939)

-SIMBOLOGIA FRANQUISTA-

Cartell "Ha llegado España". 1939.
Autor: Josep Morell Macías.
ANC1-151-N-144

Descripció

La imatge correspon a un cartell de propaganda política elaborat per Josep Morell Macías l'any 1939, i editat per la Impremta Seix & Barral Hermanos.

Interès del document

El document és un clar exemple del tipus de propaganda política que utilitzaven les forces sollevades durant la Guerra Civil espanyola, en un moment en què la seva victòria estava pràcticament assegurada després de l'ocupació de Barcelona.

Es tracta d'un document particularment interessant perquè ens permet identificar, a través de la simbologia utilitzada, algunes de les característiques del nou ordre que es va instaurar el 1939, tant a escala política com social.

Context

Després de la derrota republicana a la batalla de l'Ebre, l'Exèrcit sollevant va començar a organitzar els preparatius per tal d'engagar la seva següent operació militar, l'*Ofensiva de Catalunya*, que va culminar amb l'ocupació de Barcelona i, poc després, de tot el Principat.

L'Exèrcit republicà, desmoralitzat i desproveït d'armes i homes suficients va ser incapaç de plantar cara de nou a l'Exèrcit rebel i les tropes franquistes van entrar a Barcelona el 26 de gener de 1939, pràcticament sense resistència.

El general Franco, que havia aconseguit erigir-se com el líder suprem del bàndol rebel, va crear -imitant els països feixistes d'Europa- el *Movimiento Nacional*, un partit polític únic, estricament controlat per ell mateix, dins del qual s'hi van integrar sectors polítics que s'oposaven a la República i a la revolució

i que va adoptar la simbologia i fins i tot alguns elements ideològics del partit pro-feixista *Falange Española y de las JONS*.

La propaganda exercida pel règim es va servir de tot un llenguatge simbòlic que va desenvolupar a partir de diverses influències: D'una banda del partit pro-feixista *Falange Española y de las JONS*, del qual va imitar la parafernàlia paramilitar que vestien els seus militants, les seves manifestacions i gestos simbòlics i el seu propi emblema identificatiu. De l'altra dels valors del catolicisme conservador –que li havia donat recolzament des del començament de la guerra- com el rol de la persona i la família dins la societat.

Altres elements simbòlics van ser dissenyats pel propi règim, com la nova bandera roja i groga a la qual van afegir l'escut dels Reis Catòlics, al·ludint a l'Espanya imperial de l'Edat Moderna, simbologia que s'identifica com un aspecte propi de la concepció d'Espanya que va defensar el bàndol sollevant i que, posteriorment, va caracteritzar la mentalitat i ideologia del règim franquista: una Espanya catòlica, tradicional i, sobretot, uniforme i indivisible.

Tots aquells que es van oposar a aquesta concepció, fossin republicans, anticlericals, comunistes o catalanistes, eren designats com la *Anti-España*. D'aquí se'n desprèn el terme amb què tradicionalment es coneix el bàndol rebel, *els nacionals*, un terme encunyat pel propi bàndol sollevant i difós per la seva propaganda. Aquest terme venia a manifestar que ells eren els vertaders preservadors dels valors i la moral tradicionals, únics i propis d'Espanya, mentre cap altre nacionalisme era reconegut.

Qüestions:

- Ompliu la [fitxa d'identificació i anàlisi del cartell](#) i reflexioneu especialment la part de l'anàlisi connotativa de la imatge.
- Identifiqueu la simbologia que presenta i analitzeu el llenguatge artístic emprat. Quin missatge dóna? Per què?
- Què representen les taques blanques de la part superior dreta del cartell ?
- Expliqueu la significació i les implicacions de la inscripció "Ha Llegado España"

Per continuar indagant:

Fons arxivístiques

Documents textuais

Retalls de premsa publicada a Barcelona durant les setmanes posteriors a l'entrada de les tropes franquistes. 1939. ANC1-789-T-365.

Documents no textuais

Missa de campanya celebrada amb motiu de l'entrada de les tropes franquistes a Barcelona. 29 de gener de 1939. Autor: Josep Maria Sagarra i Plana. ANC1-585-N-4168.

Missa de campanya celebrada amb motiu de l'entrada de les tropes franquistes a Barcelona. 29 de gener de 1939. Autor: Josep Maria Sagarra i Plana. ANC1-585-N-4169.

Missa de campanya celebrada amb motiu de l'entrada de les tropes franquistes a Barcelona. 29 de gener de 1939. Autor: Josep Maria Sagarra i Plana. ANC1-585-N-4170.

Altres fonts

Bibliografia

CARDONA, Gabriel & ESTEBAN, Manel. *Atles de la Guerra Civil a Barcelona*. Barcelona: Edicions 62, 2009.

HURTADO, Víctor. *Atles de la Guerra Civil a Catalunya*. Barcelona: DAU, 2010.

PRESTON, Paul. *La Guerra civil española*. Barcelona: Debate, 2006.

PRESTON, Paul. *Franco: Caudillo de España*. Barcelona: Debolsillo, 2004.

SOLÉ I SABATÉ, Josep Maria. La Guerra Civil a Catalunya: 1936-1939. Barcelona: Edicions 62, 2004-2006.

Hemeroteca

“Entrada apoteósica del Ejército Nacional en Barcelona”. *La Vanguardia* (27 gener 1939), p. 1-2. Disponible a: <https://goo.gl/F4Q4j4>.